

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ

З початку XXI століття світ увійшов у фазу глобальної перебудови і наростання кризових явищ у різних сферах суспільного життя. Початок цієї епохи ознаменував формування кардинально нового соціально-економічного і духовно-культурного укладу суспільства, становлення якісно нового типу людської цивілізації, контури якої ще чітко не окреслилися проте її вплив сьогодні відчуває навіть пересічна людина.

Перехід від індустріального виробництва до науково-інформаційних технологій докорінно змінює всі сторони життя і діяльності не лише суспільства, але й кожної людини зокрема, що ставить перед освітою важливе завдання підготовки підростаючого покоління до життя в умовах, що надзвичайно швидко змінюються і глобалізуються.

Специфіка, особливо високий динамізм суспільних трансформацій останніх десятиліть унеможливають здійснення сучасною освітою однієї з її ключових функцій - відтворення соціуму через трансляцію від покоління до покоління досвіду і знань, цінностей і норм культури. Не випадково, вже наприкінці минулого століття увагу вчених привертає проблема взаємодії технократичної та гуманістичної орієнтації в процесі навчання з урахуванням його комп'ютеризації та одночасної гуманізації в рамках діалогу культур.

Соціальна реальність XXI століття, яка стрімко трансформується, вимагає розробки та впровадження таких інноваційних освітніх технологій, які могли б, з одного боку, запобігти «шоку від зустрічі з майбутнім» (А.Тоффлер) [1] у покоління, які тільки вступають у життя, а з іншого - забезпечити формування креативно мислячих фахівців у різних сферах професійної діяльності. Саме в цьому контексті в останні роки активно розробляється інноваційна освітня парадигма. Остання в своїх установках і принципах робить наголос не на шаблонне засвоєння готового знання, а на розвиток креативних, рефлексивних і критичних здібностей гармонійної особистості.

Розробка адекватних сучасним запитам педагогічних, когнітивних і гуманітарних технологій очевидно відстає від вимог цивілізаційного розвитку наших днів. Це ставить під питання стійкість, ефективність і результативність всієї системи освіти як цілого. У зв'язку з цим перед філософією освіти постає важливе і дуже актуальне завдання: з одного боку, всебічно осмислити у філософському плані можливості, плюси і мінуси сучасного науково-технологічного прогресу стосовно до людської особистості, взагалі, і до сфери освіти, особливо; по-друге, повною мірою розкрити нові можливості в розробці інноваційних педагогічних проєктів, пов'язаних із змістовним, гуманітарним аспектом освітньої діяльності. На перший план виходить етична складова освітнього процесу, змістом якої має

бути вбудовування (навіть, вживлення) у свідомість молодого людини системи принципів і норм, що сформовані на основі «гуманізму і благоговіння перед життям» (А.Швейцер) [2].

Отже, реформування сучасної системи освіти включає в себе два найважливіші напрямки. Перший пов'язаний з технічним переозброєнням освітнього процесу. Йдеться про широке впровадження комп'ютерних технологій, інтернету, телекомунікацій тощо. Другий напрямок стосується гуманітарної складової навчальної та виховної роботи в середній і вищій школі, що зумовлено швидкістю соціально-економічних і культурно-історичних змін у розвитку сучасної цивілізації. Про обидва напрямки багато говориться сьогодні. Проте ми постійно доганяємо вчорашній день.

Сучасна освіта повинна працювати на випередження. Вона має трансформуватися таким чином, щоб стати випереджаючою освітою за своєю суттю і за своїм етосом. На думку Трифонової М.К., інноваційна парадигма випереджаючої освіти має включати в себе випереджаюче навчання, етично орієнтовану педагогіку, самоосвіту, формування креативного мислення і, найголовніше, цілісний і багатовимірний підхід до особистості учня [3, 442].

Ще в середині ХХ століття структуралізм вперше проголосив відмову від людини як об'єкта і як суцього. Філософський постструктуралізм (постмодернізм) ще більше посилив цю тенденцію, запропонувавши ідеї «знелюднення людини», відмову від неї на користь «постлюдини», удосконаленої її копії, створеної на основі технологічних інновацій. Сучасна філософія освіти має протиставити парадигмі «кінця людини» оптимістичний сценарій майбутнього, за якого креативні здібності людини будуть служити людству.

Література:

1. *Тоффлер А.* Футурошок / А.Тоффлер. – Санкт-Петербург: Лань, 1997. – 464 с.
2. *Швейцер А.* Благоговение перед жизнью. – М., 1992.
3. *Трифопова М.К.* Наука. Образование. Человек : монография / М.К.Трифопова. – Симферополь: ИТ «АРИАЛ», 2012. – 474 с.